

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ. ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ.

«...ἐξ ὧν ἐπορισάμεθα φιλοσοφίας γένος, οὐ μείζον ἀγαθὸν οὐτ' ἦλθεν οὔτε ἦξει ποτὲ τῷ θνητῷ γένει δωρηθὲν ἐκ θεῶν. Λέγω δὴ τοῦτο ὁμμάτων μέγιστον ἀγαθὸν». (ΠΛΑΤ. Τιμ. 47B).

«Ὁ φιλόσοφος κόσμος τε καὶ θεῖος» (ΠΛΑΤ. Πολιτεία, 500A).

Ἡ πρώτη ἀπὸ τῆς ἀπόλυτης, παγκόσμιας καὶ παναιώνιας ἀλήθειας τοῦ Λόγου, ἐτονίσασα πρὸ πάντων, εἶναι ἡ ἀλήθεια τῆς Ἄβυσσος. Ἡ ἀλήθεια τῆς ἀβυσσοσαλέας φύσης καὶ τῆς σκοτεινῆς, προβληματικῆς, μυστηριακῆς καὶ τραγικῆς ὑπαρξῆς τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὸ Ἄπειρο καὶ τὴν Αἰωνιότητα.

Ἡ δεύτερη ἀπόλυτη ἀλήθεια τοῦ Λόγου εἶναι ἡ ἀλήθεια τῆς Ἀρετῆς, τῆς Ἐλευθερίας, τῆς τιτανικῆς πάλης καὶ τῆς θριαμβευτικῆς νίκης τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὴν Ἄβυσσο τοῦ Σύμπαντος. Ἡ δεύτερη ἀλήθεια προϋποθέτει τὴν πρώτη ἀλήθεια τοῦ Λόγου καὶ πηγάζει ἀπὸ τὴν πρώτη ἀλήθεια. Τὸ Φῶς βγαίνει ἀπ' τὸ Σκοτάδι, ἡ Ζωὴ ἀπ' τὸ Θάνατο.

Ὁργανο τῆς πολεμικῆς καὶ θριαμβευτικῆς δημιουργικῆς νίκης τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὸν Κόσμο ἢ δημιουργία τοῦ Πνεύματος σ' ὅλες τῆς μορφές της, τῆς μορφῆς τοῦ Μύθου καὶ τῆς Θρησκείας, τῆς Τέχνης, τῆς Ἐπιστήμης, τῆς Φιλοσοφίας. Κορυφὴ ὄλων τῶν κορυφῶν τῆς δημιουργίας τοῦ Πνεύματος ἢ Φιλοσοφία «δῶρο τῶν θεῶν στὸν Ἀνθρώπο».

1. Ὁ DESCARTES ὡς πρώτη ἀλήθεια τοῦ Λόγου θεωρεῖ τὴ Σκέψη, τὴν καθαρὴ πνευματικὴ αὐτοσυνείδηση (αὐτοσυνείδηση τοῦ Λόγου): «Σκέπτομαι, ἄρα ὑπάρχω» (Cogito ergo sum). Ἡ θεωρία αὕτη, στὰ μάτια μας, δὲν εἶναι ἀπόλυτα ὀρθή. Ἡ πρώτη ἀπόλυτη ἀλήθεια τοῦ Λόγου εἶναι ἡ ἀλήθεια τῆς ΥΠΑΡΞΗΣ. Τῆς ὑπαρξῆς τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὸ Σύμπαν. Τὴν ἀνατολὴ τοῦ Ἥλιου πρωταντικρῶζοντας ὁ Ἀνθρώπος στὶς κορυφές τῶν βουνῶν ἢ στὰ βῆθη τοῦ Ὠκεανοῦ ἀφήνει τὸ πρῶτο ἐπιφώνημα τοῦ θαυμασμοῦ του μπροστὰ στὸ θαῦμα θαυμάτων τῆς Δημιουργίας. Καὶ τὸν ἥλιο ἀτενίζοντας ὁ Ἀνθρώπος νὰ βυθίζεται μέσα στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Νύχτας αλιστάνεται βαθειὰ μέσα του τὸ πρῶτο διάγκωμα τοῦ τρομεροῦ στοιχείου τῆς μεταφυσικῆς Ἀγωνίας. Τὸ Cogito, ἡ Σκέψη, ἢ αὐτοσυνείδηση τοῦ Λόγου, προϋποθέτει τὴ Σωκρατικὴ στροφὴ τοῦ Ἀνθρώπινου Πνεύματος πρὸς τὸν ἐσωτερικὸ του κόσμο, τὴν ἐσωτερικὴ ἀναδίπλωση τοῦ Λόγου, μὲ ἄλλους λόγους τὴν ἀνθρωπολογικὴ στροφὴ τῆς Φιλοσοφίας. Ἀλλ' ἡ στροφὴ αὕτη ἔρχεται ὕστερ' ἀπὸ τὴν πρώτη περίοδο, τὴν κοσμολογικὴ περίοδο τῆς Φιλοσοφίας. Καὶ ἡ Ἱστορία τῆς Φιλοσοφίας ἐπιβεβαιώνει τὴν ἀπόλυτη αὕτη ἀλήθεια. Πρῶτα τὸ φιλοσοφικὸ πνεῦμα τῶν πρώτων μεγάλων φιλοσόφων τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδας, τῶν Προσωκρατικῶν φιλοσόφων, ἔστρεψε τὰ μάτια του πρὸς τὸν Κόσμο, τὸ «Μακρόκοσμο», καὶ ἔπειτα πρὸς τὸ «Μικρόκοσμο», τὸν ἐσωτερικὸ κόσμο τοῦ Ἀνθρώπου, τὸν κόσμο τοῦ Cogito. Πρῶτα ὁ Κόσμος καὶ ἔπειτα ὁ Ἀνθρώπος. Πρῶτα ἡ Ζωή, ἢ Ὑπαρξῆς, καὶ ἔπειτα ἡ Σκέψη, ἢ σκέψη τῆς Ζωῆς.

Ἐκ τῶν μεγάλων αἰώνων προβλήματα τῆς Ζωῆς καὶ τῆς δημιουργίας τοῦ Πνεύματος εἶναι καὶ τὸ πρόβλημα τῆς Φιλοσοφίας. Τὸ πρῶτον ἐρώτημα, ποῦ θέτει ἡ φιλοσοφικὴ Σκέψις, στὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸν τῆς, εἶναι τὸ ἐρώτημα τῆς οὐσίας τῆς: Τὶ εἶναι ἡ Φιλοσοφία; Ἄπειροι εἶναι οἱ ὁρισμοὶ ποὺ ἔχουν δοθῆ στὴ Φιλοσοφία στὸ πέρασμα τῶν αἰώνων. Ἀλλὰ ποῖος εἶναι ὁ ἀπόλυτος ἀληθινὸς ὁρισμὸς τῆς; Ποιὰ εἶναι ἡ ἀληθινὴ φύσις καὶ οὐσία τῆς Φιλοσοφίας; Ποῖος ὁ ὑπέροχος σκοπὸς τῆς, ποῖο τὸ κυριώτατον ἔργον τῆς καὶ ποιὰ ἡ ἀληθινὴ μοῖρα τῆς μέσα στὸν Κόσμον; Ποιὰ ἡ ἀληθινὴ προσφορὰ τῆς Φιλοσοφίας στὴν πνευματικὴ Ἱστορία ὅλης τῆς Ἀνθρωπότητος;

Καὶ πρῶτα — πρῶτα τὸ πρόβλημα τῆς οὐσίας τῆς Φιλοσοφίας. Ὁ ἴδιος ὁ ὅρος «ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ» ρίχνει ἄπειρο φῶς στὸ πρόβλημα τῆς οὐσίας τῆς. «Φιλοσοφία», στὰ μάτια τοῦ Κόσμου ποὺ ὑπῆρξε ὁ δημιουργὸς τῆς, τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Κόσμου, εἶναι ὁ μέγας καὶ ὑψηλὸς ἔρως τῆς Σοφίας, τὸ μέγα καὶ συγκλονιστικὸ πάθος τῆς Ἀλήθειας, τῆς καθαρῆς, τῆς πηγαίας, τῆς γνήσιας καὶ αὐθεντικῆς Ἀλήθειας, τῆς ἀπόλυτης καὶ αἰώνιας θεωρητικῆς δημιουργικῆς Ἀλήθειας, ποὺ λάμπει σὰν ἥλιος ἀπάνω ἀπ' ὅλον τὸν Κόσμον, τὸν Ἄπειρον Χῶρον καὶ τὸν Ἄπειρον Χρόνον. Ἀπάνω ἀπ' ὅλα, στὸ ὑψηλότερον αὐτὸ νόημα τῆς Φιλοσοφίας, ἡ Ἀλήθεια καὶ μόνο ἡ Ἀλήθεια. Ἡ Ἀλήθεια, ποὺ ἀστράφτει καὶ φεγγοβολᾷ ἀπάνω ἀπ' ὅλον τὸν Κόσμον πανώρην καὶ πάναγνη ἀπὸ κάθε ὑλικὸ καὶ ὀφελμιστικὸ στοιχεῖον καὶ κάθε σχετικιστικὴ χρησιμοθηρευτικὴ ἰδέα καὶ θεωρία καὶ μάλιστα ἀπὸ τὴν περίφημη Ἀγγλοσαξωνικὴν θεωρίαν τοῦ Πραγματισμοῦ στὴν περιοχὴ τῆς Γνωσιθεωρίας, ποὺ ἐβλάστησε μέσα στὸ κλίμα τῆς γενικῆς πνευματικῆς décadence καὶ τοῦ ἀντιμεταφυσικοῦ πνεύματος τοῦ 19ου αἰῶνα καὶ εἶναι μαρτυρία τῆς τρομακτικῆς κατάπτωσης στὸν ἴδιον αἰῶνα τῆς Φιλοσοφίας ἀπὸ τὰ ὕψη, ὅπου τὴν εἶχαν ἀνεβασμένα οἱ τιτάνες τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας καὶ τῶν χρόνων τῆς ἀκμῆς τῆς Νεώτερης Εὐρωπαϊκῆς Φιλοσοφίας.

Ἡ Φιλοσοφία, ὡς ἀπόλυτος αὐτόνομος ἐπιστήμη, μόνο γιὰ τὴν Φιλοσοφίαν, ἢ Γνώσιν γιὰ τὴν Γνώσιν, ἢ Ἀλήθειαν γιὰ τὴν Ἀλήθειαν, ἢ Μάθησιν γιὰ τὴν Μάθησιν, ἢ ὑψηλὴν καθαρὴν Θεωρίαν — Θεῶν — Ἐνόρασιν — Θῆραν — Ἀρπαγὴν — Κατοχὴν τῆς ἀπόλυτης Πραγματικότητος, τῆς ψυχῆς τοῦ Κόσμου καὶ τῆς Ζωῆς, τὸ ἀπόλυτον θεωρητικὸν πνευματικὸν φῶς καὶ μόνο τὸ ἀπόλυτον θεωρητικὸν πνευματικὸν φῶς.¹

1. Τὸ πάθος τῆς ἀπόλυτης Ἀλήθειας, τοῦ καθαρῶς θεωρητικοῦ φωτὸς τῶν αἰώνων προβλημάτων καὶ μυστηρίων τῆς Ζωῆς καὶ τῆς μοῖρας τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὸν Κόσμον, εἶναι τὸ πιὸ βαθύ, πιὸ φλογερὸ καὶ πιὸ συγκλονιστικὸ πάθος τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς. Καὶ τὸ πάθος αὐτό, ποὺ εἶναι συνάμα καὶ βαθύτατον καὶ χαρακτηριστικώτατον ἐκδήλωσιν καὶ ἀποκάλυψιν καθαρὰ ἰδεαλιστικοῦ πνεύματος, φανερῶνεται ἀπὸ τὴν πρώτην στιγμὴν τῆς Ἀγῆς τῆς πνευματικῆς αὐτοσυνείδησης τοῦ Ἀνθρώπου. Ἡ Βιολογία τῆς ἐποχῆς μας, ὡς καθαρὴ θετικὴ ἐπιστήμη ποὺ τίς ἀλήθειες τῆς θεμελιώνει ἀπάνω στὰ πορίσματα τῶν πιὸ ἀυστηρῶν ἐπιστημονικῶν μεθόδων, τονίζει τίς ἐκδηλώσεις τοῦ ἰδεαλιστικοῦ πνεύματος τῆς Ἀνθρωπότητος ἀπὸ τοὺς πιὸ παλιούς καὶ μακροὺς σὲ μακρὸς ἑκατοντάδων χιλιάδων χρόνων καὶ ἴσως ἑκατομμυρίων χρόνων. Ὁ διά-

Ἡ Φιλοσοφία, στὸ ἀληθινὸ νόημά της, ὡς ἔρως καὶ θεία δίψα καὶ μανία τοῦ ἀπολύτου καὶ τοῦ αἰωνίου πνευματικοῦ φωτός, εἶναι τὸ πιὸ βαθὺ καὶ πιὸ οὐσιαστικὸ χαρακτηριστικὸ τῆς ἔξω καὶ ἀπάνω ἀπὸ τὸ Χρόνο Ἑλληνικῆς Ψυχῆς. Ὁ πιὸ τιτανικὸς ἄθλος καὶ ἡ πιὸ ὑψηλὴ πνευματικὴ κατάκτηση καὶ δημιουργία καὶ ἀποκάλυψη ἑνὸς ἀπ' ὄλους τοὺς θεοὺς καὶ ὄλες τὶς μοῖρες τῆς Δημιουργίας μυριευλογημένου ἀθάνατου Κόσμου, τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Κόσμου. Ἡ κορυφὴ τοῦ θαύματος θαυμάτων τοῦ συστήματος τῶν Πανελληνίων καὶ πανανθρώπινων δημιουργικῶν πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν ἀξιών τῆς ζωῆς τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὸ Ἄπειρο καὶ τὴν Αἰωνιότητα.

Τὸ ὑψηλὸ αὐτὸ νόημα τῆς Φιλοσοφίας καὶ συνάμα τὸ πιὸ βαθὺ χαρακτηριστικὸ γνώρισμα τῆς ψυχῆς καὶ τῆς οὐσίας τοῦ αἰωνίου Ἑλληνικοῦ ὄντος ἀποκαλύπτουν γιὰ πρώτη φορὰ στὴν πνευματικὴ Ἱστορία ὄλης τῆς Ἀνθρωπότητος οἱ ἐπιγραμματικώτατοι κλασσικοὶ λόγοι τοῦ Ἡροδότου (Α. 30). Ὁ πατέρας τῆς Ἱστορίας ὄλης τῆς Ἀνθρωπότητος, διακρίνοντας τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ψυχὴ τῆς ἡλιακῆς ἰδεαλιστικῆς Αἰωνίας Ἑλλάδας ἀπὸ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ψυχὴ τῆς ζοφερῆς ὕλιστικῆς αἰωνίας Ἀσίας, θέτει στὸ στόμα τοῦ βάρβαρου Ἀσιάτη βασιλεῖ Κροίσου, στὴ συνομιλία του μὲ τὸ Σόλωνα στὴ συνάντησή τους στὴν πρωτεύουσα τῆς Μικρασιατικῆς Λυδίας, τοὺς περίφημους λόγους, πὼς ἡ φήμη τῆς σοφίας του καὶ τῶν κοσμικῶν ταξιδιῶν καὶ περιηγήσεών του ἔχει φτάσει ὡς τὴ χώρα του καὶ ἔχει ἀκούσει, πὼς περιοδεύει ὄλο τὸν Κόσμο τῆς ἐποχῆς του «ὡς φιλοσοφῶν θεωρίας εἵνεκεν.»

Ἡ ἀγνή πνευματικὴ θεωρία καὶ γνώση τοῦ Κόσμου, καὶ τοῦ φυσικοῦ καὶ τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ Σύμπαντος, τὸ πάθος καὶ ἡ μανία τῆς ἀνακάλυψης νέων ἀγνωστων καὶ μυστηριακῶν κόσμων τῆς Δημιουργίας, ἡ ἱερὴ φλόγα τοῦ καθαρῶν θεωρητικοῦ φωτισμοῦ ὄλων τῶν μεγάλων προβλημάτων τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, ὄλων τῶν ὄντολογικῶν ἢ μεταμεταφυσικῶν καὶ ὄλων τῶν ἠθικῶν προβλημάτων, οὐσία καὶ μοῖρα τῆς Φιλοσοφίας, εἶναι τὸ κίνητρο ὄλων τῶν κινήτρων ὄλης τῆς πνευματικῆς

σημος Γάλλος βιολόγος Leconte de Noy στὸ βιβλίο του «Τὸ μέλλον τοῦ Πνεύματος» (Ἔκδ. GALLIMARD. 1941, σελ. 204) τονίζει: «Οἱ ἐκδηλώσεις αὐτὲς ἀνιδιοτέλειας — παίρνω τὴ λέξη αὐτὴ στὸ νόημα: ὄχι ἀπόλυτα ἀναγκαῖες γιὰ τὴ διατήρηση τῆς ζωῆς ἢ τὴν ἀμυνά της — ὄρίζουν τὴν πιὸ σημαντικὴ χρονολογία ὄλης τῆς Ἱστορίας τῆς ζωῆς τῶν ὄργανωμένων ὄντων. Οἱ ἐκδηλώσεις αὐτὲς εἶναι ἀπόδειξη τῆς προκοπῆς τοῦ Ἀνθρώπινου Πνεύματος, στὸ νόημα τῆς ἐξέλιξης, δηλαδὴ στὸ νόημα τῆς φυγῆς ἀπὸ τὸ ζῶο. Οἱ πράξεις ἀνιδιοτέλειας τοῦ ἀνθρώπου, στὴν πραγματικότητα, εἶναι οἱ μόνες ποὺ λογίζονται. Φέρνουν μέσα τους τὸ σπέρμα τῶν πνευματικῶν ἰδεῶν, τῶν ἀφηρημένων ἰδεῶν, τὸ σπέρμα τῆς ἰδέας τοῦ Θεοῦ, ἀπαλλαγμένης ἀπὸ τὸν καθαρὸ τρόπο, τὸ σπέρμα τῆς Ἠθικῆς, τῆς Φιλοσοφίας καὶ τῆς Ἐπιστήμης.»

Ἐπίσης ἡ Ἱστορία τῆς Τέχνης καὶ μάλιστα τῶν προϊστορικῶν χρόνων, τῶν χρόνων τῆς ζωῆς τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὶς σπηλιδὲς καὶ στὰ δάση, μαρτυρεῖ τὸν καθαρὸ ἰδεαλιστικὸ χαραχτήρα καὶ τὴν ὑπερχρησιμοθηρευτικὴ φύση τοῦ Ἀνθρώπου ἀπὸ τοὺς πιὸ μακρυνοὺς καιροὺς τῆς ζωῆς του ἀπάνω στὴ Γῆ. Ἀπάνω ἀπ' ὄλα στὴ ζωὴ τοῦ Ἀνθρώπου εἶναι ἡ Ὁμορφιά, ἡ Ἀλήθεια, ἡ Δευτεριά, ἡ Δημιουργικὴ Δευτεριά. Ἡ καθαρὴ Σκέψη λυτρωμένη ἀπὸ τὴν Ὑλῆ.

ζωῆς καὶ δημιουργίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου καὶ ἡ πηγὴ ὅλων τῶν πηγῶν τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας. Ὁ ἀπόλυτος Ἰδεαλισμός! Ἡ αἰωνία θρησκεία τῆς Ἰδέας! Τῆς ἀπόλυτης, τῆς αἰωνίας, τῆς θείας Ἰδέας, μητέρας ὅλων τῶν μητέρων τῆς Ζωῆς! Ἡ λαχτάρα τοῦ Ἀπολύτου, τοῦ Ἀπείρου, τοῦ Αἰωνίου, τοῦ Θείου! Ἡ ἀρχὴ ὅλων τῶν ἀρχῶν καὶ τὸ μυστικὸ ὅλων τῶν μυστικῶν τῆς Ἑλληνικῆς ζωῆς καὶ τῆς Ἑλληνικῆς μοίρας, τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, τῆς Ἑλληνικῆς Μεγαλουργίας. Τελεία ἀγνοία τῆς ὑλιστικῆς, τῆς ὀφελιμιστικῆς πλευρᾶς τῆς πνευματικῆς θεωρίας τῆς Ζωῆς — οὐσιαστικοῦ γνῶσιματος τῆς ψυχῆς πρωτόγονων καὶ πνευματικᾶ ἀνεξέλιχτων λαῶν, οὐσίας ὅλων τῶν βαρβάρων τῆς Παγκόσμιας Ἱστορίας — κανένα πραχτικὸ πνεῦμα, καμμὶὰ πραχτικὴ ὠφέλεια, καμμὶὰ φιλοκέρδεια, ἀπόλυτη ἀνιδιοτέλεια. Τὸ Φῶς καὶ μόνο τὸ Φῶς! Τὸ ἀπόλυτο καὶ αἰώνιο θεωρητικὸ πνευματικὸ Φῶς! «Πρῶτοι οἱ Ἕλληνες ἐνοιῶσαν τὴν εὐγένεια τῆς Σκέψης, ποὺ εἶναι ἀπόλυτα ἀνιδιοτελής» τονίζει ἓνας φωτισμένος καὶ ἔμπνευσμένος Γάλλος φιλόσοφος. Τὸ πιὸ χαρακτηριστικὸ οὐσιαστικὸ γνῶσιμα τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Κόσμου εἶναι ἡ ΕΥΓΕΝΕΙΑ. — Ἡ Ἐλευθερία, στὸ βαθύτατο καὶ ὑψηλότατο νόημά της — Εὐγένεια οὐσίας, εὐγένεια μορφῆς, εὐγένεια πνεύματος, εὐγένεια ψυχῆς, εὐγένεια πράξης καὶ ἐνεργείας, εὐγένεια ζωῆς, ἰδέας, ἀλήθειας, ὁμορφιάς, ἀγαθότητας. Βγαίνοντας ὁ φωτισμένος καὶ στὸ ὕψος τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς πραγματικότητας — ἀλήθειας τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ψυχῆς τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Κόσμου — ὑψωμένος πνευματικὸς ἄνθρωπος ἀπὸ τοὺς ναοὺς τῆς δημιουργίας τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Πνεύματος, τοὺς ναοὺς τῶν ἐπῶν τοῦ Ὀμήρου, τῶν τραγουδιῶν τοῦ Πιντάρου, τῶν τραγωδιῶν τοῦ Αἰσχύλου, τοῦ Σοφοκλῆ, τοῦ Εὐρυπίδη, τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ Φειδία, τῶν φιλοσοφημάτων τοῦ Πλάτωνος, ἔχει τὸ αἶσθημα, πὼς βγαίνει ἀπὸ τοὺς πνευματικοὺς ναοὺς ἐνὸς κόσμου βαθύτατης ἐσωτερικῆς εὐγένειας, ἐκφρασμένης μὲ τὴν τελειότατη αἰσθητικὴ μορφή, ἐνὸς κόσμου ἀνώτερων ὄντων, κόσμου ἀπόλυτης πνευματικῆς ἀλήθειας καὶ ἀπολύτου ἰδεατοῦ κάλλους, ὑπέρτατης ἀρετῆς, ἡλιακοῦ φωτός, κόσμου πραγματικῶν Θεῶν, ποὺ ἔχουν ἐνανθρωπιστῆ καὶ περπατοῦν ἀπάνω στὴν Ἑλληνικὴ Γῆ. Τὸ αἰώνιο μυστικὸ τῆς Ἑλληνικῆς αὐτῆς ΕΥΓΕΝΕΙΑΣ εἶναι τὸ μυστικὸ τῆς αἰωνίας Ἑλληνικῆς Ἰδέας, τῆς Ἑλληνικῆς Ἐλευθερίας, τῆς ψυχῆς ἐκείνου ποὺ ὁ Renan ἐχαρακτήρισε ὡς «αἰώνιο Ἑλληνικὸ θαῦμα.» Καὶ τὸ φῶς τῆς θείας Ἑλληνικῆς Ἰδέας, ὅπως ἔλαμψε στὸ αἰώνιο νόημα καὶ τὰ αἰώνια ἀριστουργήματα τῆς Ἑλληνικῆς Τέχνης, τὰ ἀριστουργήματα τοῦ Ὀμήρου, τοῦ Ἡσιόδου, τοῦ Πιντάρου, τοῦ Αἰσχύλου, τοῦ Σοφοκλῆ, τοῦ Ἀριστοφάνη, τοῦ Φειδία, ἔτσι ἔλαμψε καὶ στὰ ὕψη τοῦ Ἑλληνικοῦ νοήματος τῆς Φιλοσοφίας. Ἡ Φιλοσοφία σὲ ἀπόλυτη ἀνιδιοτέλεια καὶ μόνο ὡς καθαρὴ θεωρητικὴ πνευματικὴ ἀχτινοβολία καὶ λάμψη καὶ ἀπόλυτη ἀγνή θεωρητικὴ ἐνόραση καὶ διερεύνηση καὶ μελέτη τοῦ ἀπολύτου ὄντος, τοῦ ἀληθινοῦ Κόσμου, τῆς πραγματικῆς Ζωῆς, καὶ τῶν αἰωνίων μυστηρίων καὶ προβλημάτων τους.

Ἡ Φιλοσοφία, ὡς γενικὴ κριτικὴ σφαιρικὴ καὶ συνθετικὴ αὐτοθεώρηση, αὐτοδιερεύνηση, αὐτογνωσία καὶ αὐτοσυνείδηση τοῦ Ἀνθρώπου, ὡς

κριτικὸς αὐτοέλεγχος καὶ αὐτοφωτισμὸς τοῦ Λόγου, τοῦ Καθαροῦ Θεωρητικοῦ Λόγου, πρώτης ἀρχῆς καὶ πανυπέροτατου τέλους τοῦ ἀπολύτου ὄντος, τοῦ ἀπολύτου Πραγματικοῦ, τῆς Ζωῆς, τῆς Δημιουργίας, τοῦ Παντός. Τοῦ ἀπολύτου καὶ αἰωνίου Δημιουργικοῦ Λόγου, ταυτοῦ μὲ τὸ ὄντως ὄν, τὸ Ἀπόλυτο, τὸ Αἰώνιο, τὸ Θεό!

*

Μὲ τὸ πρόβλημα τῆς οὐσίας τῆς Φιλοσοφίας συμπλέκεται ἀδιάσπαστα καὶ τὸ πρόβλημα τοῦ ὑπέροτατου σκοποῦ της, τὸ πρόβλημα τῆς θέσης της καὶ τῆς μοίρας της μέσα στὸν Κόσμο. Εἶπαν — οἱ αἰώνιοι βάρβαροι τῆς Παγκόσμιας Ἱστορίας — πὼς ἡ Ζωή — φυσικὰ στὸ ὕλιστικὸ νόημά της, τὸ νόημα τῶν αἰωνίων βαρβάρων τῆς Ἱστορίας — εἶναι ἀπάνω ἀπὸ τὴ Φιλοσοφία καὶ φυσικὰ ἔχει τὰ πρωτεῖα καὶ τὸ προβάδισμα ἀπὸ τὴ Φιλοσοφία εἰς τὴν Ἱστορία ὅλου τοῦ Κόσμου καὶ στὸ σύστημα τῶν ἀξιών τῆς Ζωῆς, πὼς ἡ Φιλοσοφία εἶναι κάτι τὸ πάροικο καὶ ἐπουσιῶδες καὶ δευτερώτερον εἰς τὴν Ζωή, ἕνα μάταιο καὶ περιττό, ἀνώφελο στὸ βάθος, φανταχτερὸ στολίδι, ποὺ μπορεῖ καὶ νὰ λείψῃ, μάταιη πολυτέλεια τῆς Ζωῆς.

Στὰ μάτια τοῦ ἀπλοῦ καὶ ταπεινότατου στοχαστῆ τῶν στοχασμῶν αὐτῶν — μέσα εἰς τὴν ἀπέραντη ἐρημιὰ καὶ τὴν πιδὸ φριχτὴ καὶ τραγικὴ μοναξιά — ἡ ἀπόλυτη Πραγματικότητα, ἡ Ζωή, εἶναι πνευματικὴ καὶ μόνο πνευματικὴ. Τὸ Πᾶν εἶναι πνεῦμα καὶ μόνο πνεῦμα «Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος...»

Καὶ στὸ φῶς τῆς μεταφυσικῆς αὐτῆς κοσμοθεωρίας τοῦ ἀπολύτου Σπιριτουαλισμοῦ (Πανπνευματολογισμοῦ) ἢ μεταφυσικοῦ Ρεαλισμοῦ — βαθειὰ ἔφεση καὶ πνευματικὴ ἐλπίδα εἶναι ν' ἀναπτυχθῇ ἡ κοσμοθεωρία αὐτὴ πλατεῖα πιδὸ κάτω, ἂν οἱ μοῖρες τῆς ζωῆς τοῦ στοχαστῆ θέλουν καὶ ὀρίζουν — ἡ δημιουργία τοῦ Πνεύματος, ποὺ ἔν' ἀπὸ τὰ μεγάλα κλαδιά της εἶναι καὶ ἡ Φιλοσοφία, εἶναι ἡ ἴδια ἡ ἀπόλυτη Πραγματικότητα. Τὸ ποτάμι τῆς Φιλοσοφίας εἶναι ἔν' ἀπὸ τὰ μεγάλα ποτάμια, ποὺ πηγάζουν ἀπὸ τὴς πιδὸ ψηλὰς κορφὰς τῆς ἀπειρης καὶ αἰώνιας δημιουργίας τοῦ Πνεύματος καὶ χύνονται μέσα στὸν ἀπέραντο ὠκεανὸ τῆς Ζωῆς, ποὺ δὲν εἶναι ἄλλος παρὰ ὁ ἴδιος ὁ ἀπέραντος ὠκεανὸς τῆς δημιουργίας τοῦ Πνεύματος. Ἡ Φιλοσοφία εἶναι ἡ ἴδια ἡ ἀπόλυτη Πραγματικότητα, μιὰ μορφή της, μιὰ σφαῖρα της, ἕνας κόσμος της, ἡ ἴδια ἡ Ζωή. Καὶ ὅπως ἡ Ζωή, στὸ ὑψηλότατο ἀληθινὸ νόημά της, τὸ ὄντολογικὸ νόημά της, δὲ νοεῖται καὶ δὲν ὑπάρχει χωρὶς τὴ Ζωή, τὸ ἴδιο δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ ὑπάρξῃ καὶ νὰ νοηθῇ ἡ Ζωή χωρὶς τὴ Φιλοσοφία. Ἡ Ζωή καὶ ἡ Φιλοσοφία ταυτίζονται ἀπόλυτα. Εἶναι ἕνα καὶ τὸ αὐτό. Μιὰ ὄντοτητα, μιὰ ὑπάρξη, μιὰ πραγματικότητα, ἕνας κόσμος, ἕνας ὀλοζώντανος οργανισμὸς. Ζωή, χωρὶς τὴ Φιλοσοφία, χωρὶς τὸ θεῖο φῶς τῆς Φιλοσοφίας, δὲν ὑπάρχει. Εἶναι τὸ ἴδιο τὸ ἀπόλυτο Μηδέν, ὁ ἴδιος ὁ Θάνατος.

Ἡ Φιλοσοφία εἶναι ἐσωτερικὴ, ὀργανικὴ καὶ βιολογικὴ ἀνάγκη τῆς Ζωῆς. Εἶναι μέσα στὸ κορμὶ καὶ στὸ αἷμα, τὴν οὐσία καὶ τὴν ψυχὴ τῆς Ζωῆς, μέσα στὸ φυσικὸ βιολογικὸ καὶ τὸν πνευματικὸ καὶ ἠθικὸ ὀργανι-

σμο τοῦ Ἀνθρώπου ὄντος. Ἡ Φιλοσοφία, σὸ ἀληθινὸ νόημά της, εἶναι ἡ ἴδια ἡ Ζωή, στήν πιδὴ ψηλὴ στιγμὴ της, σ' ὅλη τὴν ὁμορφιά καὶ ἡλιοφεγγοβολιά της. Ἡ Δημιουργικὴ Ζωή, σὸ ἀποκορύφωμά της, σ' ὅλη τὴν εὐφορία της καὶ ἀνθοφορία της καὶ πληρότητά της. Ἡ ἡλιοαχτινοβολούσα καὶ ἡλιοφεγγοβολούσα θεία Ζωή. Μοῖρα τῆς Φιλοσοφίας ἡ μοῖρα τῆς ἴδιας τῆς Ζωῆς. Τῆς πνευματοφωτισμένης καὶ ἡλιοπλημμυρισμένης Ζωῆς.

*

Ὁ ὑπέριστατος σκοπὸς καὶ τὸ δημιουργικὸ ἔργο τῆς Φιλοσοφίας ἀναβρῦζουν ἀπὸ τὴν ἴδια τὴ φύση καὶ τὴν ἀληθινὴ οὐσία της σὸ πάμφωτο νόημά της. Ὅλα τὰ μεγάλα φιλοσοφικὰ πνεύματα ὄλων τῶν μεγάλων ἐποχῶν τῆς Παγκόσμιας Ἱστορίας εἶδαν τὸ σκοπὸ καὶ τὸ ἔργο τῆς Φιλοσοφίας, ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ της καὶ ὡς σήμερα, ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆς ἐθνικῆς ψυχολογίας τους, ὅπως διαμορφωνόταν, ἀπ' τὸ ἓνα μέρος ἀπὸ τὸν τιτάνειο δημιουργικὸ ἀγῶνα τοῦ Πνεύματος, ἀπ' τὸ ἄλλο μέρος ἀπὸ τὴν ἐπίδραση τῶν κοινωνιολογικῶν ὄρων καὶ συνθηκῶν τῆς ζωῆς τῶν λαῶν τους καὶ τῶν ἐποχῶν τους.

Ὁ ἀληθινὸς σκοπὸς τῆς ὑψηλῆς, τῆς δημιουργικῆς, τῆς «δοθῆς», μετὸν Πλατωνικὸ ὄρο, Φιλοσοφίας, ἀστράφτει μόνον σὸ φῶς τοῦ ἀληθινοῦ νοήματός της, ὡς μιᾶς μορφῆς τῆς δημιουργίας τοῦ Πνεύματος σὸν ἀγῶνα τοῦ ἐναντίον ὄλων τῶν ζοφερῶν ἀντιδημιουργικῶν δυνάμεων τῆς Ἱστορίας. Ἡ Φιλοσοφία, ὡς ἡ κορυφὴ τοῦ θαύματος τῆς δημιουργίας τοῦ Πνεύματος, εἶναι ἡ κορυφὴ τῆς ἡρωϊκῆς καὶ θριαμβευτικῆς πάλης τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στήν Ἀβυσσο τοῦ Κόσμου καὶ τῆς Ζωῆς. Ἡ Φιλοσοφία εἶναι τὸ κυριώτατο ὄργανο τῆς δημιουργικῆς Ἀγωνιστικῆς καὶ Πολεμικῆς καὶ τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς νίκης τοῦ Ἀνθρώπου μέσα σὸν Κόσμο.

Γιὰ νὰ φωτιστῆ ὅμως καὶ ἐκτιμηθῆ καὶ ἀξιολογηθῆ ὅπως πρέπει τὸ δημιουργικὸ ἔργο τῆς Φιλοσοφίας σ' ὅλη τὴ μεγαλοσύνη καὶ ἀπεραντοσύνη του, εἶναι ἀνάγκη καὶ πρέπει ἡ ζωὴ τοῦ Ἀνθρώπου μέσα σὸν Κόσμο νὰ ἐνοραθῆ καὶ θεωρηθῆ σ' ὄλο τ' ὠκεάνειο πλάτος της καὶ σ' ὄλο τὸ ἀβυσσαλέο βάθος της. Ἡ Φιλοσοφία εἶναι ἡ ὑπέριστατη στιγμὴ τῆς Αἰσχυλικῆς τραγωδίας τῆς τιτάνειας πάλης τοῦ Ἀνθρώπου μ' ὄλα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρνήσεως καὶ τῆς καταστροφῆς τῆς Ζωῆς, ἡ ὑψηλότατη καὶ θειότατη στιγμὴ τῆς Ἀνθρώπινης Ἀρετῆς. Τὰ μεγάλα στοιχεῖα, ποὺ ρίχνονται καταπάνω σὸν Ἀνθρώπο σὲ κάθε στιγμὴ τῆς ζωῆς του μέσα σὸν ὠκεανὸ τῆς Αἰωνιότητος καὶ καταξেসκίζουν καὶ κατακρυσουργοῦν ὄλο τὸ εἶναί του καὶ ὄλη τὴν ὑπαρξή του, εἶναι τὰ στοιχεῖα τοῦ Χρόνου, τοῦ παγκόσμιου νόμου τῆς Φθορᾶς, τοῦ Θανάτου, τοῦ Μηδενός, τῆς Ἀνυπαρξίας. Ἡ Φιλοσοφία, σὸ πανυπέριστατο, ἱερώτατο καὶ θειότατο νόημά της, εἶναι ἡ πνευματικὴ δύναμη τῆς καθαρῆς θεωρητικῆς θήρας τοῦ δημιουργικοῦ νοήματος τῆς Ζωῆς, ἡ μοναδικὴ δύναμη τῆς πολεμικῆς καὶ τῆς συντριβῆς ὄλων τῶν μεγάλων καὶ καταλυτικῶν ἐχθρῶν τῆς Ζωῆς, ἡ γιγαντομαχία καὶ τιτανομαχία τῆς λύτρωσης τοῦ Ἀνθρώπου ἀπ' ὄλες τὶς δυνάμεις τῆς Ἀβύσσου καὶ τοῦ Ζό-

φου τοῦ Κόσμου καὶ τῆς Ζωῆς. Ἡ Φιλοσοφία εἶναι Λευτεριά καὶ μόνο Λευτεριά. Ἡ ὑψηλή, ἡ δημιουργική Φιλοσοφία, δῶρο τῶν Θεῶν στὸν Ἄνθρωπο, στὰ μάτια τοῦ θείου Πλάτωνος, εἶναι φιλοσοφία τοῦ Θανάτου, φιλοσοφία τοῦ Μηδενός. Γιγαντομαχία καὶ τιτανομαχία τοῦ Ἀνθρώπινου Λόγου μὲ τὸ Θάνατο. Νίκη τοῦ Ἀνθρώπου ἐναντίον τοῦ Θανάτου. Νίκη τοῦ Πνεύματος, τῆς Ζωῆς, τῆς Ἀρετῆς. Συντριβὴ τοῦ Θανάτου. Ἡ Φιλοσοφία, στὴν ἀληθινὴ οὐσία της, εἶναι φιλοσοφία τοῦ Θανάτου καὶ τῆς Ἀθανασίας καὶ μόνο φιλοσοφία τοῦ Θανάτου καὶ τῆς Ἀθανασίας!

Τῆ Φιλοσοφία, στὰ ἀληθινὰ ἀστραφτερὰ αὐτὸ νόημά της καὶ στὴ θεϊκώτατη αὐτὴ μοῖρα της, εἶδε στὴν πνευματικὴ Ἱστορία ὅλης τῆς Ἀνθρωπότητας μόνο ὁ θεῖος νοῦς τοῦ θείου Πλάτωνος. Ὁ Πλάτων στὸ Φαίδωνα ὀρίζει τὴ Φιλοσοφία ὡς «μελέτημα θανάτου» («οἱ ὀρθῶς φιλοσοφοῦντες ἀποθνήσκουν μελετῶσι καὶ τὸ τεθνάναι ἤκιστα αὐτοῖς ἀνθρώπων φοβερὸν» (67E), «ὅσοι τυγχάνουσιν ὀρθῶς ἀπτόμενοι φιλοσοφίας... οὐδὲν ἄλλο αὐτοὶ ἐπιτηδεύουσιν ἢ ἀποθνήσκουν τε καὶ τεθνάναι» (64A).

Στ' ἀληθινὰ εἶναι παράξενος καὶ ξαφνιαίνει, στὴν πρώτη ματιά, ὁ Πλατωνικὸς αὐτὸς ὀρισμὸς τῆς Φιλοσοφίας καὶ θέτει στὸ φιλοσοφικὸ πνεῦμα πολλὰ ἐναγώνια ἐρωτήματα: «Μελέτημα θανάτου» ἢ Φιλοσοφία καὶ ὄχι «Μελέτημα ζωῆς»; Μεγάλοι φιλόσοφοι, ὅπως ὁ Spinoza καὶ ὁ Windelband, ἐχτύπησαν τὴ θεωρία αὐτὴ τοῦ Πλάτωνος. Ἡ Φιλοσοφία, στὰ μάτια τους, εἶναι φιλοσοφία τῆς Ζωῆς καὶ δὲ νοεῖται παρὰ ὡς φιλοσοφία τῆς Ζωῆς καὶ μόνο τῆς Ζωῆς καὶ ποτὲ ὡς φιλοσοφία τοῦ Θανάτου. Καὶ πράγματι ἡ Φιλοσοφία, στὸ βαθύτατο ἀληθινὸ νόημά της, εἶναι φιλοσοφία τῆς Ζωῆς καὶ μόνο φιλοσοφία τῆς Ζωῆς. Ὁ Ἄνθρωπος σ' ὅλη τὴ ζωὴ του μέσα στὸ Ἄπειρο καὶ τὴν Αἰωνιότητα συγκλονίζεται, παθαίνεται, φλογίζεται, ἀγωνιᾷ, ἀγωνίζεται, θυσιάζεται, σταυρώνεται καὶ τέλος πεθαίνει γιὰ τὴ Ζωὴ καὶ μόνο γιὰ τὴ Ζωή.

Καὶ ὅμως ὁ Πλατωνικὸς αὐτὸς ὀρισμὸς τῆς Φιλοσοφίας, ὅσο κι' ἀνφαίνεται, στὴν πρώτη θεωρητικὴ ματιά, ὡς παράξενος καὶ ἀκατάληπτος, εἶναι στὸ βάθος ἀπόλυτα ὀρθὸς καὶ σοφός. Ἡ ὀρθὴ ἀπάντηση στὸ ὑψιστὸ αὐτὸ πρόβλημα τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς ἐξαρτιέται ἀπὸ τὴν ὀρθὴ σύλληψη καὶ τὴ βαθειὰ συνείδηση τοῦ ἀληθινοῦ νοήματος τῆς Ζωῆς. Ὑπάρχει ζωὴ καὶ ζωή. Οἱ μορφὲς τῆς Ζωῆς εἶναι ἄπειρες. Ποιὸ εἶναι ὅμως τὸ ἀπόλυτο ἀληθινὸ νόημα τῆς Ζωῆς; Τὸ νόημα τῆς ἀληθινῆς, τῆς βαθειᾶς, τῆς δημιουργικῆς Ζωῆς, ἐνορᾶται πνευματικᾶ κυρίως ἀπὸ δύο ἀπόψεις, τὶς ἀπόψεις τοῦ Χρόνου καὶ τῆς Αἰωνιότητας. Τὸ νόημα τῆς Ζωῆς εἶναι διπλό. Νόημα τῆς Ζωῆς μέσα στὸ Χρόνο καὶ νόημα τῆς Ζωῆς μέσα στὴν Αἰωνιότητα. Νόημα τῆς Ζωῆς μέσα στὶς φυσικὲς διαστάσεις της, τὶς διαστάσεις τῆς ζωῆς τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὸν Κόσμο, ὡς φυσικοῦ ὄντος, ὡς ἀπειροελάχιστου μορίου τοῦ φυσικοῦ Σύμπαντος. Καὶ νόημα τῆς Ζωῆς στὶς πνευματικὲς διαστάσεις της καὶ στὸ μεταφυσικὸ βάθος της, τῆς ζωῆς τοῦ Ἀνθρώπου, ὡς πνευματικοῦ καὶ μεταφυσικοῦ ὄντος, ὡς προσώπου καὶ μέλους τῆς πνευματικῆς πολιτείας τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ Σύμπαντος.

Τὸ μεγάλο καὶ ὑψηλὸ καὶ ἀληθινὸ νόημα τῆς Ζωῆς εἶναι τὸ νόημά της μέσα στὴν Αἰωνιότητα, τὸ νόημα τῆς Ζωῆς στὸ μεταφυσικὸ βάθος της καὶ στὶς διαστάσεις της μέσα στὸν ἄπειρο Χῶρο καὶ τὸν ἄπειρο Χρόνο.

Στὸ πρῶτο νόημα τῆς Ζωῆς, τῆς ζωῆς μέσα στὸ Χρόνο, ἡ Φιλοσοφία εἶναι βέβαια καὶ φυσικὰ φιλοσοφία τῆς Ζωῆς, φιλοσοφία τῆς Φύσης καὶ τοῦ Χρόνου. Στὸ δεύτερο ὅμως νόημα τῆς Ζωῆς, τῆς ζωῆς μέσα στὴν Αἰωνιότητα, ἡ Φιλοσοφία εἶναι ἀπάνω ἀπ' ὅλα φιλοσοφία τοῦ Θανάτου. Φιλοσοφία ὄχι τῆς ὑλικῆς Φύσης καὶ τοῦ Χρόνου, ἀλλὰ φιλοσοφία τοῦ Πνεύματος, τῆς Αἰωνιότητος, τῆς Ἀθανασίας. Φιλοσοφία τῶν πρώτων ἀρχῶν καὶ αἰτιῶν καὶ τοῦ πανυπερέτατου τελικοῦ σκοποῦ τῆς Ζωῆς. Στὸ πρῶτο νόημα τῆς Ζωῆς ἡ Φιλοσοφία εἶναι κυρίως Ἠθικὴ. Φιλοσοφία τοῦ Ἠθικοῦ Χρέους. Στὸ δεύτερο ὅμως νόημα τῆς Ζωῆς, ἡ Φιλοσοφία εἶναι φιλοσοφία τοῦ ὄντος (τοῦ ὄντως ὄντος), τοῦ ἀπολύτου Πραγματικοῦ. Μεταφυσικὴ καὶ συνάμα καὶ Ἠθικὴ, ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὰ βάθη τῆς Μεταφυσικῆς καὶ εἶναι σὲ ἀπόλυτη ἀρμονία μετὰ τὴ Μεταφυσικὴ. Μεταφυσικὴ τῆς ἀπόλυτης μεταφυσικῆς Ἀληθείας καὶ τοῦ ἀπολύτου Ἠθικοῦ Χρέους. Μεταφυσικὴ τοῦ Θανάτου καὶ τῆς Ἀθανασίας καὶ Ἠθικὴ τοῦ Θανάτου καὶ τῆς Ἀθανασίας.

Καὶ τὸ δεύτερο αὐτὸ νόημα τῆς Ζωῆς, τῆς ἀληθινῆς, τῆς πνευματικῆς καὶ μεταφυσικῆς στὸ βάθος της Ζωῆς, εἶναι τὸ νόημα ποὺ κυρίως καὶ ἀπάνω ἀπ' ὅλα ἐνδιαφέρει καὶ συγκλονίζει σεισμικὰ τὸν ἄνθρωπο, ἀπὸ τὴν πρώτη καὶ ὡς τὴ στερνὴ στιγμή τῆς πνευματικῆς αὐτοσυνείδησής του καὶ τῆς πνευματικῆς ὑπαρξῆς του καὶ ζωῆς του μέσα στὸν Κόσμο. Τὸν πνευματικὸ καὶ μεταφυσικὸ ἄνθρωπο, ποὺ ζεῖ στ' ἀληθινὰ καὶ στὴν ἀπόλυτη πραγματικότητα, ὄχι μόνο μέσα στὸ Χρόνο, ἀλλὰ καὶ μέσα στὴν Αἰωνιότητα. Τὸν ἄνθρωπο, ὡς πνευματικὸ καὶ μεταφυσικὸ ὄν, συγκλονίζει ὡς τὰ τρισβᾶθα τῆς ψυχῆς του ὄχι τὸ Παρόν, ἡ Στιγμὴ, ἀλλὰ τὸ Μέλλον, ἡ Αἰωνιότητα, ἡ Ἀθανασία. Καὶ ἀπὸ τὴν ἀποψη αὐτῆ τῆς Αἰωνιότητος (Sub specie aeternitatis) ἡ Φιλοσοφία εἶναι φιλοσοφία τοῦ Θανάτου καὶ τῆς Ἀθανασίας καὶ μόνο φιλοσοφία τοῦ Θανάτου καὶ τῆς Ἀθανασίας. Καὶ ὁ θεωρητικὸς φωτισμὸς τοῦ προβλήματος αὐτοῦ, τοῦ προβλήματος τοῦ Θανάτου καὶ τῆς Ἀθανασίας, εἶναι ὁ κύριος οὐσιαστικὸς σκοπὸς καὶ τὸ μεγάλο δημιουργικὸ ἔργο τῆς Φιλοσοφίας, τῆς ὀρθῆς, τῆς γνήσιας, τῆς ὑψηλῆς, τῆς δημιουργικῆς Φιλοσοφίας. Καὶ τὸ νόημα αὐτὸ τῆς Ζωῆς καὶ τῆς Φιλοσοφίας εἶδε σ' ὅλη τὴν πνευματικὴ Ἱστορία ὅλου τοῦ Κόσμου μόνο ὁ θεϊκὸς ἐνορατικὸς μεταφυσικὸς νοῦς τοῦ Πλάτωνος.

Ἡ Φιλοσοφία, στὰ μάτια τοῦ θεουργοῦ τοῦ θεουργήματος τοῦ Φαίδωνος, τοῦ ἀριστουργήματος ὅλων τῶν ἀθανάτων ἀριστουργημάτων τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ ὑψηλότερου φιλοσοφικοῦ δημιουργήματος ποὺ εἶδε ὡς σήμερα ὅλος ὁ Κόσμος, εἶναι ἡ Φιλοσοφία τῆς μοίρας τοῦ ἄνθρώπου ὕστερ' ἀπὸ τὸ θάνατό του. Ὁ χρόνος τῆς ζωῆς τοῦ ἄνθρώπου ἀπάνω στὴ Γῆ καὶ μέσα στὸν ὄρατὸ καὶ φθαρτὸ καὶ παροδικὸ αὐτὸ Κόσμο εἶναι μιὰ σταλαγματιὰ μέσα σὲ ὠκεανό, ὁ χρόνος ὅμως τῆς ἀγνωστῆς καὶ μυστηριακῆς κατάστασης καὶ ὑπαρξῆς τοῦ ἄνθρώπου ὕστερ' ἀπὸ τὸ θάνατο καὶ πέρα ἀπὸ τὸν τάφο, τῆς κατάστασης ποὺ ἐμπνέει στὴν ἀνθρώπινη ψυχὴ

τὸ δέος καὶ τὸν τρόμο, τὴ φρίκη καὶ τὴν ἀγωνία, εἶναι ἄπειρος. Ὁ πρῶτος χρόνος εἶναι μιὰ στιγμή, ὁ δεύτερος ὁμοίως χρόνος εἶναι ἡ ἴδια ἡ Αἰωνιότητα. Καὶ ὁ Πλάτων, ποὺ στὰ αἰώνια φιλοσοφήματά του ἀποκορυφώνεται ἡ αἰωνία μεταφυσικὴ κοσμοθεωρία τοῦ μεταφυσικοῦ στὸ βάθος του καὶ στὴν ἀληθινὴ οὐσία του ἔξω καὶ ἄπάνω ἀπὸ τὸ Χρόνο Ἑλληνικοῦ Κόσμου, ὡς μεταφυσικὸ πνεῦμα, τὸ μεγαλύτερο μεταφυσικὸ πνεῦμα ὅλου τοῦ Κόσμου καὶ ὅλων τῶν αἰώνων, εἶδε τὸν Ἄνθρωπο στὴν πραγματικὴ φύση του καὶ στὴν ἀληθινὴ οὐσία του, ὡς ὄν, ποὺ ζώντας μέσα στὸ Χρόνο ἀγκαλιάζει ταυτόχρονα καὶ τὴν Αἰωνιότητα καὶ ζεῖ μέσα στὴν Αἰωνιότητα καὶ συμμετέχει μὲ τὴν ἀληθινὴ φύση του, τὴν πνευματικὴ καὶ μεταφυσικὴ φύση του, στὴν Αἰωνιότητα καὶ στὴ Θεότητα. Καὶ εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς μεγαλοφυέστερες καὶ καταπληκτικώτερες, τρομαχτικώτερες καὶ συγκλονιστικώτερες πνευματικὲς ἀνατάσεις καὶ ἐνοράσεις καὶ φιλοσοφικὲς ἐξάρσεις καὶ συλλήψεις τοῦ Πλάτωνος ἢ ἐνόρασή του τοῦ Χρόνου ὡς κινητῆς εἰκόνας τῆς Αἰωνιότητας. Μὲ ἄλλους λόγους ἢ ἐνόρασή του τῆς ζωῆς τοῦ Ἄνθρώπου μέσα στὸ ἄπειρο φυσικὸ Σύμπαν καὶ μέσα στὸν Ἄπειρο Χρόνο, ὡς αἰσθητοῦ συμβόλου καὶ κοσμικῆς ἱστορικῆς ἐνσάρκωσης καὶ ὁρατῆς εἰκόνας τῆς Αἰωνιότητας καὶ τῆς Θεότητας.

Στὸ ἀληθινὸ νόημα τῆς φιλοσοφίας τοῦ Πλάτωνος ὁ Ἄνθρωπος στὴν ἀπόλυτη πραγματικότητα συμμετέχει στὴν Αἰωνιότητα καὶ στὴ Θεότητα, εἶναι αἰώνιο καὶ ἀθάνατο θεῖο ὄν, δημιούργημα, παιδεύμα καὶ μόρφωμα τοῦ Θεοῦ!

Ἡ Φιλοσοφία εἶναι ἡ καθολικὴ σφαιρικὴ δημιουργικὴ σύνθεση τῆς Ζωῆς καὶ τοῦ Πνεύματος. Ὡς καθολικὴ πνευματικὴ ἐνόραση καὶ δημιουργικὴ σύνθεση τοῦ Παντός ἡ Φιλοσοφία εἶναι ἡ ἐπιστήμη τοῦ Ἀπολύτου καὶ τοῦ Αἰωνίου. Τοῦ ἀπολύτου, ἀπίρου καὶ αἰωνίου ὄντος, τοῦ ἀπολύτου, ἀπίρου καὶ αἰωνίου Πραγματικοῦ. Καὶ τὸ ἀπόλυτο ὄν, ἡ ἀπόλυτη, ἄπειρη καὶ αἰώνια Πραγματικότητα εἶναι πνεῦμα καὶ μόνο πνεῦμα. Ἡ Φιλοσοφία συνεπῶς στὴν ἀληθινὴ οὐσία της εἶναι φιλοσοφία τοῦ Πνεύματος καὶ μόνο φιλοσοφία τοῦ Πνεύματος. Μεταφυσικὴ καὶ μόνο μεταφυσικὴ. Μεταφυσικὴ τοῦ Θανάτου καὶ τῆς Ἀθανασίας. Μεταφυσικὴ τοῦ Χρόνου καὶ τῆς Αἰωνιότητας. Μεταφυσικὴ τῆς πολεμικῆς τῆς Ζωῆς ἐναντίον τοῦ Θανάτου. Μεταφυσικὴ τῆς λύτρωσης τοῦ Ἄνθρώπου ἀπὸ τὸ Θάνατο. Μεταφυσικὴ τῆς Ἀρετῆς, ὡς γιγαντομαχίας καὶ τιτανομαχίας τοῦ Ἀνθρώπινου Λόγου ἐναντίον τῆς Ἄβυσσος. Μεταφυσικὴ τῆς Ἀρετῆς, ὡς μεταφυσικῆς Λευτεριᾶς. Μὲ ἄλλους λόγους ἡ Φιλοσοφία στοὺς οὐρανούς της εἶναι ἡ φιλοσοφία τῆς Ἀθανασίας καὶ μόνο τῆς Ἀθανασίας. Λευτεριὰ ἀπὸ τὸ Θάνατο μὲ τὸ πνευματικὸ φῶς τῆς Αἰωνιότητας καὶ τῆς Θεότητας. Καὶ ἡ ὑψηλὴ καὶ θεία μοῖρα τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Πλάτωνος εἶναι τ' ὅτι στὸ βαθύτερο καὶ ἀληθινὸ νόημά της εἶναι ἡ φιλοσοφία τῆς μεταφυσικῆς λύτρωσης τοῦ Ἀνθρώπου ἀπὸ τὸ Θάνατο, τὸ Μηδέν, τὴν Ἀνυπαρξία. Ὁ ἀθάνατος δημιουργὸς τοῦ Φαίδωνος καὶ ὅλων τῶν ἄλλων ἀθανάτων φιλοσοφημάτων του εἶναι ὁ μέγας καὶ ὁ μοναδικὸς μεταφυσικὸς λυτρωτὴς ὅλου τοῦ Ἀνθρώπινου Γένους μέσα στὴν ἀβυσσόζωση καὶ ἐρεβόζω ὑπαρξίᾳ του μὲ-

σα στὸ "Ἀπειρο καὶ τὴν Αἰωνιότητα. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἱερώτατο καὶ θειότατο ἔργο τῆς φιλοσοφίας τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου στὴν Ἱστορία ὅλης τῆς Ἀνθρωπότητας. Ὁ ἱερός καὶ θεῖος Ἑλληνικὸς Λόγος εἶναι ὁ μοναδικὸς μεταφυσικὸς λυτρωτὴς ὅλου τοῦ Ἀνθρώπινου Γένους. Ἡ Φιλοσοφία — Μεταφυσική, στὸ ὕψιστο νόημά της, εἶναι ἡ κορυφὴ ὅλων τῶν κορυφῶν τοῦ αἰωνίου θαύματος θαυμάτων τοῦ Πνεύματος — Ζωῆς — Δημιουργίας — Ἐλευθερίας — Ἀθανασίας.

Ἡ Φιλοσοφία — Μεταφυσική, ὡς αἰωνία πηγὴ πνευματικοῦ καὶ μεταφυσικοῦ φωτός, πνευματικοῦ καὶ μεταφυσικοῦ λυτρωμοῦ! Αὐτὸς εἶναι ὁ πανυπέριτος σκοπός, τὸ δημιουργικώτατο ἔργο καὶ ἡ θειότατη μοῖρα «τοῦ γένους τῆς φιλοσοφίας, οὐ μείζον ἀγαθὸν οὔτ' ἦλθεν οὔτε ἤξει ποτὲ τῷ θνητῷ γένει δωρηθὲν ἐκ θεῶν» (Τιμ. 47B). Ἡ Φιλοσοφία ὡς ἱερεία μέσα στὸν Παρθενῶνα τῆς Αἰωνιότητος! Ἡ Φιλοσοφία ὡς ἀρχιερεία τῆς μυστικῆς λειτουργίας καὶ ἱεροτελεστίας τοῦ μυστηρίου ὅλων τῶν μυστηρίων τῆς Ζωῆς — Δημιουργίας. Τοῦ μυστηρίου τῆς λύτρωσης τοῦ Ἀνθρώπου ἀπὸ τὸ Θάνατο. Τοῦ μυστηρίου τοῦ Θανάτου — Ἀνάστασης μὲ τὸ Θάνατο, τοῦ Θανάτου — Ἀθανασίας!